

Til Mediestøtteutvalget Fra Arbeiderbevegelsens Presseforbund (APF)

1) Hva er deres syn på hvordan dagens ordning bidrar til å fremme eller hemme kvalitet, mangfold, utvikling og endring?

Dagens ordning består av en direkte og en indirekte/generell del, det vil si pressestøtte og momsfristak.

Felles for begge ordningene er at de er kanalspesifikke. Det er også felles for begge støtteordningene at de er tilrettelagt for papiraviser.

APF mener det er hemmende for utviklingen at støtten kun går til avisproduksjon, all den tid flere og flere lesere benytter seg av andre mediekkanaler, som for eksempel Internet og mobiltelefon. Pressestøtten har ikke fulgt den teknologiske utviklingen, og har derfor kommet i utakt med leserne. På bakgrunn av dette kan man også si at pressestøtten har virket hemmende på endringen i media.

Pressestøtten har derimot bidratt til å fremme mangfoldet med tanke på det antallet aviser som vi har i Norge, og den geografiske spredningen av dem. Pressestøtten har også bidratt til å opprettholde meningsmangfoldet ved å støtte aviser med ulikt grunnsyn.

På spørsmålet om dagens ordning har hemmet eller fremmet kvaliteten i avisene, så er svaret både ja og nei. Hvis man mener at det er en kvalitet i seg selv at man har mange avispublikasjoner i et land, så har dagens ordning bidratt til dette. Når det gjelder kvaliteten i den enkelte avis, så mener vi at pressestøtten har bidratt til å styrke enkeltaviser som på grunn av støtten har hatt mulighet til å produsere kvalitetssaker. Begrepet "kvalitet" er likevel for omfattende til at det kan henges på en knagg. Det handler både om journalistisk metode og presentasjon. Men underliggende kan man si at det ikke er mulig å produsere kvalitet uten tilstrekkelige ressurser, og der har dagens ordning vært viktig for en del aviser.

Utfordringen i dagens ordning er at det i sum er flere som bruker TV og Internet enn som leser avis. Dagens ordning er i utakt med tiden og utviklingen, og det i seg selv er hemmende. Ordningen bidrar til mangfold og til dels til kvalitet, men har ikke bidratt til utvikling og endring i mediene.

2) Begrunnede forslag til endringer

APF mener det er viktig å opprettholde, styrke og utvikle den direkte og indirekte mediestøtten fra en kanalspesifikk til en plattformnøytral støtte. Det forutsetter en definisjon av hvilke medier som skal være støtteberettiget.

APF mener det viktigste kriteriet for å få direkte støtte må være at mediet driver løpende nyhetsproduksjon som et fundament for samfunnsdebatten. Etter vårt syn må det stilles krav til aktualitetspreg, men hvordan dette skal defineres og omfanget vil være tema for diskusjon.

APF mener at direkte støtte til aktualitetsmedier uten klar nyhetsorientering, ikke skal prioriteres.

Vilkårene for produksjon av nyheter må forbedres, og APF mener at en måte som bør vurderes, er å knytte støtten direkte til redaksjonene i støtteberettigede medier.

Når det gjelder momsfritaket, mener APF at det er problematisk at kanalene behandles ulikt. I dag kan man publisere de samme sakene på nettet som i papiravisen. Mens papiravisen har momsfritak, er nettet momsbelagt. Vi mener at dette er problematisk all den tid kostnaden for å produsere nyhetssakene er den samme både for papiravisen og nettavisen.

APF mener dessuten at støtten bør sikre både en geografisk spredning av medier og medier med ulikt grunnsyn. På lokalt nivå er det viktig at innbyggerne har kanaler som sikrer dem lokale nyheter og muligheten til lokale ytringer. På nasjonalt nivå, hvor mye av den overordnede politiske, kulturelle og verdidebatten foregår, er det viktig å opprettholde mangfoldet av publikasjoner med ulikt grunnsyn slik at man sikrer en bred informasjon og debatt.

For enkeltaviser i en utsatt markedsposisjon har pressestøtten vært, og er fortsatt, avgjørende. Dette igjen er viktig for det demokratiske ordsiftet og for god nyhets- og kulturformidling. Det er viktig der det fortsatt er mulig å opprettholde en differensiert presse. APF mener at det er viktig at man har en ordening som sikrer disse avisene både på lokalt og nasjonalt nivå.

En omlegging av den direkte pressestøtten som i dag kun støtter papiraviser, til en kanalnøytral ordening kan innebære at flere får rett til støtte. For å lykkes må det legges opp til gode overgangsordninger og det må gis tid til gradvis omstilling fra dagens system. Grunnlaget for utvikling må ikke rives bort fra mediene som i dag er avhengig av pressestøtten. Hvis dette skjer, faller hele grunntanken med pressestøtten bort. APF mener at det er viktig å sikre de mediene som i dag mottar pressestøtte på en god måte. Forutsigbarhet og langsiktighet i mediepolitikken er helt avgjørende.

APF støtter generelt et momsfritak på det frie ord, og det er viktig at det ikke innføres ordninger som vil gi større begrensninger enn det som er i dag.

Et annet indirekte virkemiddel til mediestøtte som vi mener kan vurderes, er innføring av redusert arbeidsgiveravgift på nyhetsformidling. Dette krever imidlertid avklaring knyttet til EØS-avtalens statsstøtteregelverk.

Vilkårene for eierne må sees på. Med en ny mediestøtteordning skal det fortsatt være attraktivt å eie mediebedrifter. Samtidig mener APF at det må kunne stilles krav til medie-eiere som mottar støtte slik at støtten virker etter sin hensikt, det vil si at ressursene blir brukt til nyhetsformidling og samfunnsdebatt og ikke til eierutbytte.

Det fremmer imidlertid ikke mangfoldet og kvaliteten hvis det ikke blir økonomisk attraktivt også å eie støtteberettigede medier.

Et stadig mer komplekst samfunn krever større fagkompetanse og fleksibilitet av den redaksjonelle staben. Pressestøtten kan sikre at redaksjoner vil være i stand til å utvikle og kurse sine ansatte slik at avisen er i stand til å møte morgendagens utfordringer. APF vil i den forbindelse peke på at medienes eget kompetansesenter Institutt for Journalistikk mottar årlig støtte over kulturdepartementets budsjett som en del av den spesifikke pressestøtten. Instituttet har i en årrekke spilt en viktig rolle når det gjelder praktisk kompetanseutvikling, særlig i forhold til de mindre redaksjonene. På den måten har de vært en bidragsyter når det gjelder å fremme kvalitet og endring. Den teknologiske utviklingen og markedsendringene gjør at behovet for en slik drivkraft i den redaksjonelle utviklingen og omstillingen, blir viktigere enn noen gang. APF mener derfor at støtten til IJ må opprettholdes og helst økes, gjerne med økt vekt på FOU-virksomheten der.

APF ønsker å bemerke, selv om mandatet sier at lisensordningen ikke skal vurderes, at NRKs rolle må vurderes nøye. Statskanalens nettsatsing nasjonalt og lokalt påvirker rammevilkårene og konkurransesituasjonen for de markedsfinansierte mediene. En helhetlig mediepolitikk og et helhetlig system for mediestøtte må ta hensyn til dette.

Media vil også i framtida være de eneste som kan følge med og ettergå maktmisbruk og korrupsjon lokalt og sentralt. Dette understreker nødvendigheten av en bred presseordning i Norge.

Det å ha en bred pressegruppe er et fundament for demokratiet. APF tror at det vil bli viktig å sikre en bred nyhetsformidling og debatt på flere plattformer i fremtiden. En direkte og indirekte pressestøtte vil være avgjørende for mange av redaksjonene for at dette skal bli en realitet.

3) Som det framgår av utvalgets mandat skal minst ett av forslagene baseres på uendret ressursbruk på området. Hvordan kan endringene dere foreslår gjennomføres med en slik forutsetning?

Vi viser til innspillene våre under punkt nummer to. Vi synes på bakgrunn av dette at det er vanskelig å diskutere ressurser, men vi mener primært at den nye ordningen bør innebære en økning.